

Tietoa avioliittolaista

Avioliitto solmitaan joko kirkollisella vihkimisellä tai siviilivihkimisellä. Ennen vihkimistä on aina toimitettava avioliiton esteiden tutkinta, jossa varmistutaan siitä, että aiottu avioliitto on lain mukaan sallittu.

Avioliittoon voi mennä jokainen, joka on täyttänyt 18 vuotta, ja joka ei ole avioliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa. Kahdeksaatoista vuotta nuorempi voi kuitenkin solmia avioliiton oikeusministeriön luvalla.

Avioliitto ei ole sallittu läheisten sukulaisten kesken. Tämän mukaisesti avioliitto on kielletty: 1) lapsen ja hänen vanhempansa sekä sisarusten ja puolisisarusten välillä, 2) adoptiolapsen ja adoptiovanhemman kesken, 3) kun toinen avioliittoon aikovista on toisen veljen tai sisaren jälkeläinen (esimerkiksi eno tai sisarentytär). Viimeksi mainitussa tapauksessa avioliitto on kuitenkin sallittu oikeusministeriön luvalla.

Todistus avioliiton esteiden tutkinnasta

Kun avioliiton esteiden tutkijana toimiva jommankumman kihlakumppanin seurakunta on todennut, että aiotulle avioliitolle ei ole estettä, on avioliittoon aikoville annettava tästä todistus. Todistusta ei saa antaa aikaisemmin kuin seitsemäntenä päivänä tutkinnan pyytämistä.

Todistus avioliiton esteiden tutkinnasta on voimassa neljän kuukauden ajan todistuksen antamisesta lukien. Tämän määräajan kuluttua umpeen vihkiminen voidaan toimittaa vastasen jälkeen, kun avioliiton esteet on uudelleen tutkittu.

Kirkollisen vihkimisen edellytykset

Kirkollinen vihkiminen voidaan toimittaa evankelis-luterilaisessa kirkossa, ortodoksisessa kirkossa tai muussa uskonnollisessa yhdyskunnassa, jolle opetusministeriö on antanut vihkimisoikeuden.

Kirkollista vihkimistä ei voida toimittaa ennen kuin avioliiton esteet on tutkittu ja avioliittoon aikoville on annettu tästä todistus. Tämän lisäksi oikeus saada kirkollinen vihkiminen riippuu kunkin uskonnollisen yhdyskunnan omista määräyksistä. Kunkin uskonnollinen yhdyskunta määrää itse näistä muista kirkollisen vihkimisen ehdoista.

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa kirkollinen vihkiminen voidaan toimittaa, kun molemmat ovat rippikoulun käyneitä kirkon jäseniä. Jos vain toinen vihittävistä on rippikoulun käynyt kirkon jäsen, on toisen kuuluttava johonkin muuhun kristilliseen kirkkoon tai uskontokuntaan.

Siviilivihkimisen edellytykset

Siviilivihkiminen voidaan toimittaa aina, kun avioliiton esteet on tutkittu ja avioliittoon aikoville on annettu tästä todistus.

Sukunimen valinta ennen vihkimistä

Avioliittoon aikovat voivat valintansa mukaan joko säilyttää omat sukunimensä tai ottaa yhteisen sukunimen. Jos he valitsevat yhteisen sukunimen, voi se avioliittoon aikovista, jonka nimi muuttuu, lisäksi päättää, että hän käyttää aikaisempaa sukunimeään yhteisen sukunimen edellä. Yhteisen sukunimen valinnasta on ennen vihkimistä ilmoitettava vihkijälle.

Lisätietoja puolisoitten ja lasten sukunimestä saa seurakunnasta ja *Sukunimen valinta* -esitteestä.

Tietoa avioliittolaista

Puolisoiden oikeudet ja velvollisuudet avioliitossa

Avioliittolain mukaan puoliset ovat keskenään yhdenvertaiset. Lain peruseriaatteen mukaan puolisoitten tulee avioliitossa osoittaa keskinäistä luottamusta ja yhteisesti toimia perheen hyväksi. Kummallakin puolisoilla on oikeus itse päättää osallistumisestaan ansiotyöhön sekä yhteiskunnalliseen ja muuhun toimintaan perheen ulkopuolella.

Avioliittolaissa säädetään ainoastaan puolisoitten keskinäisistä oikeuksista ja velvollisuuksista toisiaan kohtaan. Vanhempien velvollisuuksista lapsiaan kohtaan säädetään lapsen asemaa koskevassa lainsäädännössä. Näistä laeista tärkeimmät ovat isyyslaki, laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta sekä laki lapsen elatuksesta.

Avioliiton aikana kummankin puolison tulee kykynsä mukaan ottaa osaa perheen yhteiseen talouteen ja puolisoitten elatukseen. Tarvittaessa voidaan myös avioliiton aikana vahvistaa, että toisen puolisoista on maksettava toiselle elatusapua. Elatusavun määrä ja sen maksutapa voidaan vahvistaa joko sopimuksella tai tuomioistuimen päätöksellä.

Avioliiton aikana kumpikin puoliso vastaa itse yksin tekemästään velasta. Puoliso ei myöskään joudu avioliiton purkautumisen jälkeen vastuuseen sellaisesta velasta, jonka toinen puoliso on yksin tehnyt. **Puolisot voivat kuitenkin halutessaan ottaa yhdessä velkaa.** Puolisot vastaavat yhdessä myös sellaisesta velasta, jonka toinen puoliso on yksin tehnyt perheen elatusta varten (esimerkiksi puoliso on ostanut ruokatavaroita tai tarpeellisia huonekaluja velaksi).

Avioliiton solmiminen ei aiheuta muutoksia puolisoitten omistussuhteisiin. Se omaisuus, joka puolisoille kuuluu avioliittoa solmittaessa, jää avioliiton solmimisen jälkeenkin hänen omaisuudekseen. Samoin omaisuus, jonka puoliso hankkii avioliiton aikana tai saa perintönä taikka lahjana, on yksin hänen omaisuuttaan. **Puolisot voivat kuitenkin hankkia omaisuutta myös yhteiseen omistukseen,** esimerkiksi ostamalla yhteisesti asunto-osakkeet ja maksamalla kauppahinnan puoliksi omista varoistaan.

Puolisot voivat joko ennen avioliiton solmimista tai avioliiton aikana tehdä avioehtosopimuksen. Avioehtosopimuksessa puoliset voivat sopia, ettei puolisoitten omaisuutta avioliiton purkaututtua jaeta tasan, vaan että esimerkiksi kumpikin puoliso pitää oman omaisuutensa itsellään. Avioehtosopimuksessa voidaan myös sopia siitä, että tietty omaisuus, esimerkiksi toisen perimä maatila, jää jaon ulkopuolelle. Avioehtosopimus tehdään kirjallisesti. Se päivätään ja allekirjoitetaan. Lisäksi kahden esteettömän henkilön on todistettava se oikeaksi. Avioehtosopimus tulee voimaan, kun se on rekisteröity maistraatissa.

Avioliittolaissa on pyritty turvaamaan se, että perheen asunto ja siihen kuuluva irtaimisto säilyvät perheen käytössä silloin, kun tämä omaisuus kuuluu yksin toiselle puolisoille. Tämän vuoksi asunnon tai asuntoirtaimiston omistava puoliso ei saa ilman toisen puolison suostumusta myydä tai muutoin luovuttaa omaisuutta, joka yksinomaan tai pääasiallisesti on tarkoitettu käytettäväksi perheen asuntona eikä myöskään tällaiseen asuntoon kuuluvaa irtaimistoa. Nämä asunnon myyntiä tai muuta luovuttamista koskevat rajoitukset koskevat sekä asuntona käytettyä kiinteistöä että asunto-osakkeita. Suostumus on tarpeen myös silloin, kun esimerkiksi asunto-osake kuuluu puolisoille yhteisesti yhtä suurin osuuksin ja toinen puolisoista aikoo myydä omistamansa osuuden jollekin ulkopuoliselle.

Lisätietoja avioliittolaista ja -asetuksesta:

www.om.fi/Etusivu/Julkaisut/Esitteet/avioliittolaki

www.maistraatti.fi/fi/Palvelut/avioehtosopimus

www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1929/19290234

www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870820